



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Valerii Andreae Desselii Erotemata Ivris Canonici

Andreas, Valerius

Francofurti & Lipsiae, 1720

XIX. De Usuris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63277)

Secundo, Rei exiguitas; quamvis in-
Canonistas non conveniat, quæ res
minima dicatur.

Navar. in

Tertio, qui compensandi causa, dum
aliter suum recuperare nequit, rem alie-
nam capit, fur dicendus non est.

Man. c. 17.

n. 2. & 4.

Vall. hic

7. *Quæ est pœna furii?*

§. 1.

Jure Canonico, præterquam quod ad
restitutionem obligentur & fures, & præ-
terea suadentes, mandantes, consulen-
tes &c. Clericus, furti reus depositus,
sacerdosque incorrigibilis, excommunicari
debet.

Navar. d.

c. 17. n. 2.

& seqq.

c. 10. sup.

Dejudic.

Jure Civili, pœna olim fuit quadrupli,
si furtum fuerit manifestum: vel dupli,
si nec manifestum. Et solet etiam cri-
minaliter extra ordinem furti agi. Ho-
c ex generali fere consuetudine judi-
cium furti quodammodo publicum fa-
ctum est & ordinarium, mutata pœna
penali in corporalem, nimirum pœ-
na laquei in gravioribus, fustigationis
in levioribus.

§. pœna In-

stit. De ob-

lig. qua ex

del. nasc. l.

ult. D. De

Furt.

De Usuris.

TIT. XIX.

In isto ordine deinceps sequitur de Usu-
ris, quippe ex eodem fonte, manan-
tibus, ex quo furtum, scil. ex avaritia.

Cc

Ipsi-

can. Quid dicam Ipſique uſurarii & fures ſive raptoreſque
XIV. q. 3. qui trucidat pauperem foenore, non
 minus crudelis eſt, quam qui ſubtrahit
 quid vel eripit diviti.

1. *Uſura quid nominis?*

Uſura, ab Utendo dicta, nihil aliud
 eſt quam uſus rei. Accipitur quoque
 pro qualibet acceſſione & incremen-
 to, ſive fructu proveniente ex uſu rei
 juſtibus, & ex cauſa quacunque. Im-
 priſſime vero lucrum ex uſu pecuniae
 mutuae proveniens Uſura appellatur.

Cell. 16. Quod & *Fenus* dicitur, a foetu ſeu fructu
N. Et. c. 12. ra quadam pecuniae parientis atque
 crescentis. Graece *Τόκος*, id eſt partus
 ex eadem ratione.

2. *Quid igitur eſt Uſura?*

arg. can. u. XVI. q. 3. Uſura eſt lucrum ſupra ſortem etiam
 tuo exactum. Vel eſt voluntas aliquid be-
 cri capiendi ultra ſortem vi mutui.

*can. Si fe-
 raveris
 cum can.
 ſeq. XIV. q. 3.* 3. *Quid hic intelligis nomine Lucri?*
 Quidquid ſorti accedit cauſa lucra-
 ſive pecunia ſive alia res natura ſua
can. l. 1. & ſeq. XIV. q. 3. tio aſtimabilis, in qua conſiſtit mutuum
 ſive illud triticum ſit, ſive vinum, ſive
 oleum.

rem, sive aliud quid, quod usu consu-
mitur.

4. Cur dicitur: Vi mutui?

Quia proprie non nisi in contractu
mutui usura committitur, in quo domi-
nium rei mutuae transit in accipientem:
in aliis contractibus non nisi improprie
& ratione mutui saltem impliciti & obli-
qui, seu mutui brevi manu contracti, vel-
uti in contractu emtionis, quando res
carius venditur ob dilatam ad tempus so-
lutionem. Nisi dubitetur, utrum mer-
ces plus minusve solutionis tempore sint
valiturae.

Licetne creditori accepto pignore pacisci
fructus pignoris, donec mutuum
reddatur?

Jure quidem civili licet, nec habetur
usurarium hujusmodi pactum (quod pa-
ctum vocant ἀντιχρήσεως, id est recipro-
cus usus, quasi tu debitor utaris mea
omnia & ego interea re tua) idque propter
incertum fructuum eventum, incertum-
que pretium. Jure vero Pont. impro-
batur, ut usurarium, fructusque ex pi-
gnore perceptos creditor imputare debet
in sortem, id est, quantum fructuum per-
cepit, tantum de sorte diminuere.

6. Quotuplex est Usura?

Primo, Dividitur Usura in Mentis & Realem. *Mentis* est, quando mutuum datur citra ullam conventionem, ea mente ut ultra sortem, sive id quod dat, aliquid recipiat, alias non daturus. *Conventionalis* seu *Realis*, quando quis pecuniam mutuam credit cum pacto, expresso vel tacito, capiendi aliquid lucri ultra sortem.

II. In Compensatoriam, Punitoriam & Lucratoriam. *Compensatoria* est legitima pensatio, seu præstatio ejus, quod scilicet creditor facere potuisset, si pecuniam suam mutuam non dedisset; vel damni emergentis, quia scilicet tantum damni inde acceperit. Et hæc propria usura non est, quia non est lucrum, sed quod interest creditoris. *Punitoria* perceptoribus morosis instigit statim die non solventibus, quæ species similiter non involvit injustitiam aliquam. *Lucratoria* merum lucrum continet, solaque improba & detestabilis est, improbat & damnata lege naturali, divina Evangelica & Pontificia. Jus autem civile usuras certis tantum modo juxta hominum divitas qualitates permisit.

7. Quid censendum de Montibus pietatis?

Eos esse immunes ab usuræ vitio: quia *l. Eos 26. §.* nihil hic principaliter datur vi mutui, ne- *1. C. eod.* que ultra indemnitatem sortis aut lucri causa, ut sit in usuris, sed tantum ratione damni emergentis, sive pro sola indemnitate & conservatione Montis, pro stipendio scilicet domini & ministrorum, qui Montis curam habent, idque minutum, moderatum, juxta quantitatem pecuniæ numeratæ, accepto a singulis pignore idoneo, venditoque deinde post lapsum temporis ob defectum luitionis & solutionis pignore, atque ex pretio ejus deducta sorte, eoque, quod ultra sortem pro detrimentis mensuris Monti debitum esse reperietur, reliquum pretii domino pignoris restituendum venit. Ne- *var. de U.* que repugnat rationi, ut pauperes ferant *sur. n. 58.* onus aliquod expensarum, quorum com- *in Man.* modo & favori cedit erectio & conserva- *l. 17. n. 217.* tio Montis. *Less. lib. 2. c. 20. dub.*

8. Que dicitur usura nautica & an licita? 28.

Usura nautica, seu fœnus nauticum dicitur, quod ratione navigationis aut itineris periculosi per terram præstatur.

tur. Nam creditor contra naturam
tui periculum sortis in se recipit, si
fit pecunia mutuata per mare trajan-
da, sive merces ex mutuata pecunia
comparata, similiter transvehenda
per mare vel per loca insidiosa (illud na-
ticum, hoc terrestre fœnus appellatur).

tot. tit. D. ut, si navis & pecunia vel merces for-
& C. De to casu pereant, creditori pereant.
caut. fœn. que tale fœnus, jure civili approbatum
quia nihil est aliud, quam pretium sub-
pti periculi.

9. An & jure Canonico?

Multorum ea opinio est, fœnus hoc
nauticum esse improbatum atque illicitum.
per text. in Alii id quidem concedunt, ubi navi-
c. ult. b. 1. ganti vel unti ad nundinas ea lege si non
aliter mutuatur pecunia, quam ut simili
periculum in se suscipiat, lucri alicujus
Navar. in causa; negant vero, si id ipsum fiat libere,
Man. c. 17. debitorque sponte cum creditore conve-
n. 122. Co- niat de periculo mutuatae pecuniae
var. 3. Var. recipiendo, certa mercede constituta.
c. 2. n. 5.

10. Quae est poena Usurariorum?

Caus. adb. In primis tenentur usurarii omnes, si-
t. c. 4. n. 5. c. ve manifesti, sive occulti, & tam emen-
9. & 19. b. 1. tes quam reales, ad restitutionem usura-
rum.

Neque tantum ipse usurarius, sed & heredes acceptas a defuncto usuras pro parte hereditaria restituere tenetur.

II. Exercens usuras & monitus non desistens, si Clericus sit, suspendendus est ab officio & deponendus; laicus vero excommunicandus.

III. Manifesti usurarii neque ad communionem altaris, neque ad Ecclesiasticam sepulturam, neque ad oblationes vel ad confessionem peccatorum faciendum, neque etiam ad testamenti factionem sunt admittendi, nisi vel de usuris satisfecerint, vel de satisfaciendo cautionem idoneam praestiterint.

De Crimine falsi.

TIT. XX.

Falsum est, quod veritatem imitatur: & Falsitas nihil aliud quam veritatis imitatio, occultatioque; nam & mendacium & occultatio species est falsi.

1. Ut quis falsi reus sit, qua concurrere debent?

Hæc tria. I. Ut dolo malo seu animo fallendi & corrumpendæ veritatis committatur, II. Ut noceat alteri, III. Ut

Cc 4 lege